

Notes florístiques de les Illes Balears (X)

Pere FRAGA, Josep Lluís GRADAILLE, Xec PALLICER i Bartomeu SASTRE

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Fraga, P., Gradaille, J.L., Pallicer, X. i Sastre B. 1997. Notes florístiques de les Illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 40: 151-155. ISSN 0210-260X. Palma de Mallorca.

Es donen a conèixer noves localitats de diferents plantes de Menorca que venen a ampliar la seva l'àrea de distribució insular fins ara coneguda. Així mateix presentem una novetat per a la flora de Balears: *Thymelaea passerina* (L.) Cosson et Germ. i unes altres per a la flora de Menorca: *Allium paniculatum* L., *Bidens subalternans* DC., *Festuca arundinacea* Schreber subsp. *fenas* (Lag.) Arcangeli i *Sedum dasyphyllum* L. subsp. *dasyphyllum*.

Paraules clau: Menorca, Flora, Thymelaea.

FLORISTIC RECORDS FROM THE BALEARIC ISLANDS (X). New localities of several plants from Menorca are presented which extend the distribution area within the island. We present a new plant for the flora of the Balearic Islands: *Thymelaea passerina* (L.) Cosson et Germ., and some new for the flora of Menorca: *Allium paniculatum* L., *Bidens subalternans* DC., *Festuca arundinacea* Schreber subsp. *fenas* (Lag.) Arcangeli and *Sedum dasyphyllum* L. subsp. *dasyphyllum*.

Keywords: Menorca, Flora, Thymelaea.

Pere FRAGA, Verge del Toro 14, 07750 Ferreries, Menorca; Josep Lluís GRADAILLE i Bartomeu SASTRE, Jardí Botànic de Sóller, Ctra. Palma-Port de Sóller, km 30,5, Ap. 55, 07100 Sóller, Mallorca; Xec PALLICER, Bisbe Sever, 34, 07750 Ferreries, Menorca.

Recepció del manuscrit: 25-ago-97; versió acceptada: 6-nov-97.

Introducció

Presentam aquí un recull de cites de diferents plantes de Menorca. Aquest treball és fruit de moltes sortides i passejades arreu de l'illa. Amb aquest recull a més de ampliar el coneixement de la distribució d'alguns tàxons, també donam a conèixer algunes novetats per la flora de l'illa i confirmam la presència d'altres que eren dubtosos.

La nomenclatura emprada segueix la establerta per Flora Europaea (Tutin

et al., 1964; 1968; 1972; 1976; 1980) i Flora Ibérica (Castroviejo et al., 1986; 1990; 1993a; 1993b; 1996). D'aquelles plantes que són novetat o la seva presència era dubtosa, s'en conserven testimonis en els herbaris dels autors.

Les plantes que són novetat per a la flora de Balears van precedides amb dos asteriscs (**) les que ho són per Menorca van precedides amb un asterisc (*).

Catàleg florístic

Allium nigrum L.

Torralbenc, Alaior (31S EE975159), tanques cultivades i mitjans d'ullastres en terres calcàries. Citat anteriorment de S'Almudaina, Alaior (Llorens, 1979). Les plantes de Torralbenc presenten les flors de color rosat fosc.

**Allium paniculatum* L.

Torrent de Salairó, Binimel·là, Es Mercadal (31T EE899343), talussos i voreres del torrent.

Aristolochia bianorii Sennen & Pau

Marina de Son Escuder, Ciutadella (31T EE724342), entre les roques de dins el llit d'un torrentet. Aquesta nova població es troba a uns 2 km de l'única població coneguda fins ara a Punta Nati (Llorens, 1979).

Aristolochia paucinervis Pomel.

Torrent de Binigalfà, Sant Jordi, Es Mercadal (31T EE868338), voreres del torrent i tanques veïnes entre els joncs i tamarells. Citada del Canaló d'es Mart, Cala Mitjana (Rodríguez, 1904).

**Bidens subalternans* DC.

Hort d'es Barrancó, Ferreries (31S EE849227), horts de fruiters. Segurament una planta arribada de fa poc a l'illa.

Cistus creticus L.

Barranc de Trebalúger, Son Telm, Ferreries (31S EE864255), ullastrars i faldes de càrritx. L'estèpera blava es bastant comuna a la part central de la costa de tramuntana (Montserrat, 1953), però fins ara no es coneixia de les zones calcàries del migjorn.

Cressa cretica L.

Cala Roja, Es Mercadal (31T EE968323), sols argilosos salabrosos. La

segona localitat d'aquesta planta a Menorca, l'altra es troba a Pla de Mar, Ciutadella (Fraga, 1996).

Crypsis aculeata (L.) Aiton

Sa Bassa Verda de Binisarmenya, Maó (31S FE094195), terres silícies inundades a l'hivern. Torrent d'Alforí, Ciutadella (31T EE826314), llit sec del torrent en terres silícies. Dues noves localitats que s'afegeixen a la coneguda fins ara de Pla de Mar (Fraga, 1996).

Cymbalaria aequitriloba (Viv.) A. Cheval subsp. *fragilis* (Rodr.) D.A. Webb

Dues noves localitats: La Mola de Maó (31S FE135153); Canal d'en Curt, Binimassó, Ferreries (31S EE834246). En les dues localitats creix en el seu ambient típic: penyes calcàries orientades al Nord. Amb aquestes dues localitats s'amplia considerablement l'àrea de distribució d'aquesta espècie. Fou descrita del Barranc d'Algendar (Rodríguez, 1904) i posteriorment es trobà a Son Marcer de Baix i Sant Josep (Fraga, 1996).

De les dues poblacions s'en conserva testimoni d'herbari juntament amb les seves llavors que són el principal caràcter per diferenciar-la de *C. aequitriloba* (Viv.) A. Cheval subsp. *aequitriloba*.

Damasonium alisma Miller subsp. *bourgaei* (Cosson) Maire

Prat de Tirant, Es Mercadal (31T EE933323), basses temporals dins tanques. Citada anteriorment d'Es Barranc d'Es Rellotge (Alomar *et al.*, 1995).

Euphorbia dendroides L.

Ses Coves Tancades, So n'Ermità, Ferreries (31T EE863334), penyes calcàries en terreny silici. *E. dendroides* L. presenta a Menorca una distribució en tres zones ben definides: els dos

extrems de l'illa i el Barranc de Sa Vall (Rodríguez, 1904; Montserrat, 1953). Aquesta nova població, encara que molt reduïda, fuig d'aquestes tres zones.

**Festuca arundinacea* Schreber subsp. *fenas* (Lag.) Arcangeli

So n'Ermità, Ferreries (31T EE-856333), voreres de tanques i marines, sempre a bandes més seques que l'anterior.

Herniaria hirsuta L.

Binimoti, Ferreries (31T EE861266), Es Bec Vell (31S EE928236). En les dues localitats la planta creix en terres arenoses silícies fresques. La presència d'aquesta planta a Menorca sempre havia estat dubtosa, Rodríguez (1904) la dona per l'illa recollint una citació de Ramis (1814). Segurament era confusa amb *H. cinerea* L. molt més freqüent però amb una ecologia i un aspecte prou diferents. *H. hirsuta* L. és una planta més grossa i laxa amb les fulles quasi glabrescents.

Matthiola sinuata (L.) Br., R.

Punta Escullar, Ciutadella (31T EE739344), roquissars damunt els penyals. Citada dels arenals de Cavalleria i Tirant (Rodríguez, 1904).

Phlomis italica L.

Marina de So n'Escuder, Ciutadella (31T EE727338), ullastrar dins un canaló. Aquesta nova localitat situada prop de Punta Nati amplia l'àrea de distribució fins ara coneguda. La localitat més pròxima coneguda es troba a Es Torretó (Rodríguez, 1904). No és rara a la part central de l'illa, mostra una clara preferència per les falades de barrancs i canalons i per les zones més alteroses de l'interior, sempre prop dels passos de bestiar o allà on aquest hi pastura.

Phyla nodiflora (L.) Michx.

Bassa de Morella, Maó (31S FE071273), voreres de la bassa dins el bosquet de tamarells. Citada de Prat de Son Bou i Prat de Tirant (Rodríguez, 1904).

Potamogeton coloratus Homem

Trencada de Son Rubí, Torrent de Salairó, Es Mercadal (31T EE879317), a les aigües embassades de la trencada. Era coneguda de Cala Galdana (Montserrat, 1953).

Ranunculus peltatus Shrank subsp. *baudotii* (Godron) C.D.K. Cook

Torrent de Binigalfà, Sant Jordi, Es Mercadal (31T EE867336). Trencada de Son Rubí, Torrent de Salairó, Es Mercadal (31T EE879317). En les dues localitats conviu amb *R. peltatus* Shrank subsp. *saniculaefolius* (Viv.) C.D.K. Cook, molt més abundant. Citat dels Plans d'Alaior (Bianor, 1917) i Sa Canasia (Pau, 1914).

**Sedum dasyphyllum* L. subsp. *dasyphyllum*

La Mola de Maó (31S FE 135153). Talaiot de Trepucó, Maó (31S FE084147). Roques calcàries ombrívols.

Sibthorpia africana L.

Torre Saura, Ciutadella (31S EE807261), esclètxes de penyes calcàries en zona d'ullastrar. Es Bec Vell (31S EE924233), penyes calcàries ombrívols dins alzinar.

Succowia balearica L.

Cala Canutells, Maó (31S FE001123), ullastrars a les penyes de la cala. S'Albufera d'Es Grao, Maó (31S FE068227), ullastrars. Es coneixia de diverses localitats de la costa sud i l'extrem oriental de l'illa (Rodríguez, 1904; Font Quer, 1919; Montserrat, 1953).

Teucrium scordium L. subsp. *scordioides* (Schreber) Maire & Petitmengin

Torrent de Carbonell, Es Mercadal (31T EE972303), voreres del torrent on l'aigua i roman més temps. Citada del Prat de Tirant (Rodríguez, 1904).

Thymelaea velutina (Pourret) Endl.

Son Saura de Ciutadella (31S EE767203), arenal darrera la platja. Més freqüent a la costa de tramuntana, preferentment prop del mar, encara que s'en coneixen algunes localitats més a l'interior (Rodríguez, 1904; Montserrat, 1953).

***Thymelaea passerina* (L.) Cosson. & Germ.

Sa Muntanya Mala, Algaiarens, Ciutadella (31T EE825334), zones clares dins la marina de bruc en terra argilosa silícica. La planta de Menorca presenta el periant de color marronós i no de color blanc o verdós com indiquen la majoria de flors. Novetat per la flora de les Balears.

Bibliografia

- Alomar, G., Sáez, Ll., González, J.M. i Font, J. 1995. Notes florístiques de les Illes Balears (VI). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 38: 153-161.
- Bianor, E.C. 1917. Quelques jours à Menorca. *Junta de Ciències Naturals de Barcelona. Anuari II*: 595-600.
- Castroviejo, S., Laínz, M., López González, G., Montserrat, P., Muñoz Garmendia, F., Paiva, J. i Villar, L. 1986. *Flora Iberica*. Tomo 1. CSIC Madrid. 575 pp.
- Castroviejo, S., Laínz, M., López González, G., Montserrat, P., Muñoz Garmendia, F., Paiva, J. i Villar, L. 1990. *Flora Iberica*. Tomo 2. CSIC Madrid. 897 pp.
- Castroviejo, S., Aedo, C., Cirujano, S., Laínz, M., Montserrat, P., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Navarro, C., Paiva, J., Soriano, C. 1993a. *Flora Iberica*. Tomo 3. CSIC Madrid. 730 pp.
- Castroviejo, S., Aedo, C., Gómez Campo, C., Laínz, M., Montserrat, P., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G., Rico, E., Talavera, S. i Villar, L. 1993b. *Flora Iberica*. Tomo 4. CSIC Madrid. 730 pp.
- Castroviejo, S., Aedo, C., Laínz, M., Morales, M., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G. i Paiva, J. 1997. *Flora Iberica*. Tomo 5. CSIC Madrid. 320pp.
- Font Quer, P. 1919. Adiciones a la flora de Menorca. *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat.*, 19: 268-273.
- Fraga, P. 1996. Notes florístiques de les Illes Balears (IX). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 39: 205-208
- Llorens, L. 1979. Nueva contribución al conocimiento de la flora balear. *Mediterranea*, 3: 101-122.
- Montserrat, P. 1953. Aportación a la flora de Menorca. *Collect. Bot.*, 3: 391-418.
- Pau, C. 1914. Sobre algunas plantas menorquinas. *Butll. Inst. Catalana Hist. Nat.*, 14: 135-142.
- Ramis, J. 1814. *Specimen animalium, vegetabilium et mineralium in insula Minorica frequentiorum ad norman Linneani Systematis exaratum*. Imprenta Fàbregas. Maó.
- Rodríguez, J.J. 1904. *Flórua de Menorca*. Imp. Fàbregues. Maó.
- Rosselló, J.A., Pericàs, J., Alomar, G. i Torres, N. 1986. Notas Pteridológicas. 6. Atlas pteridológico de las Islas Baleares. *Acta Bot. Malacitana*, 11: 294-302.
- Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M.

- i Webb, D.A. 1964. *Flora Europaea*. Vol. 1. Cambridge University Press. 464 pp.
- Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M. i Webb, D.A. 1968. *Flora Europaea*. Vol. 2. Cambridge University Press. 455 pp.
- Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M. i Webb, D.A. 1972. *Flora Europaea*. Vol. 3. Cambridge University Press. 370 pp.
- Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M. i Webb, D.A. 1976. *Flora Europaea*. Vol. 4. Cambridge University Press. 505 pp.
- Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M. i Webb, D.A. 1980. *Flora Europaea*. Vol. 5. Cambridge University Press. 452 pp.